

Klimatlag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Denna lag innehåller bestämmelser om målen och ramarna för planeringen av Finlands klimatpolitik och för uppföljningen av dess genomförande. Syftet med lagen är att

- 1) effektivisera och samordna planeringen och uppföljningen av verkställigheten av åtgärder som syftar till begränsning av och anpassning till klimatförändringar,
- 2) stärka riksdagens och allmänhetens möjligheter att delta i och påverka planeringen av klimatpolitiken.

2 §

Målen för lagen och planeringssystemet

Målet för lagen och planeringssystemet för klimatpolitiken enligt lagen är att bidra till att säkerställa att

- 1) utsläppen av antropogena växthusgaser minskar och det antropogena upptaget i sankor ökar så att växthusgasutsläppen senast 2035 är högst lika stora som upptaget och att upptaget fortsätter att öka och utsläppen att minska också därefter,
- 2) de sammanlagda utsläppen av antropogena växthusgaser från ansvarsfördelningssektorn och utsläppshandelssektorn i atmosfären minskar med minst 60 procent fram till 2030 och med minst 80 procent fram till 2040 jämfört med 1990,
- 3) de sammanlagda utsläppen av antropogena växthusgaser från ansvarsfördelningssektorn och utsläppshandelssektorn i atmosfären minskar med minst 90 procent fram till 2050, dock med sikte på en nivå på 95 procent jämfört med 1990, och
- 4) man genom nationella åtgärder anpassar sig till klimatförändringar genom att främja klimatreiliensen och hanteringen av klimatrisker.

Målet för lagen och planeringssystemet för klimatpolitiken är även att bidra till att de åtaganden fullgörs som gäller minskning och uppföljning av växthusgaser, ökning av sankan samt åtgärder för anpassning och som följer av avtal som är bindande för Finland och av Europeiska unionens lagstiftning. Om det i ett internationellt avtal som är bindande för Finland eller i Europeiska unionens lagstiftning ingår strängare mål för utsläpp eller upptag av växthusgaser än de ovan nämnda, ska de mål som avses i 1 mom. 1—3 punkten grunda sig på dessa.

Målet för lagen och planeringssystemet för klimatpolitiken är dessutom att bidra till att

- 1) säkerställa rättvisa klimatåtgärder och hållbar utveckling,
- 2) trygga samernas förutsättningar att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur.

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på de statliga myndigheternas uppgifter vid utarbetandet av klimatpolitiska planer och säkerställandet av att dessa verkställs.

Bestämmelser om de växthusgasutsläpp som omfattas av utsläppshandelssektorn och om åtgärder för att minska dem finns i lagen om utsläppshandel (311/2011), lagen om handel med utsläppsrätter för luftfart (34/2010) och lagen om användning av Kyotomekanismerna (109/2007).

4 §

Verkningar för annan planering och annat beslutsfattande

De planer som utarbetats med stöd av denna lag ska, med beaktande av vad som särskilt föreskrivs om dem i andra lagar, beaktas vid sådan planering och sådant beslutsfattande enligt annan lagstiftning som gäller åtgärder som påverkar utsläppen och upptaget och åtgärder för anpassning till klimatförändringar.

5 §

Åtgärder som främjar begränsningen av och anpassningen till klimatförändringar

Statliga myndigheter ska i sin verksamhet främja genomförandet av målen och planerna enligt denna lag.

6 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *växthusgas* koldioxid, metan, dikväveoxid, fluorkolväten, perfluorkarboner, svavelhexafluorid, kvävetrifluorid och andra gasformiga beståndsdelar i atmosfären, både naturliga och antropogena, som absorberar och återkastar infraröd strålning,

2) *klimatförändringar* förändringar av klimatet som är direkt eller indirekt hänförliga till mänsklig verksamhet, som ändrar sammansättningen av den globala atmosfären och som går utöver naturliga klimatvariationer som observerats under jämförbara tidsperioder,

3) *begränsning av klimatförändringar* hindrande av antropogena växthusgasutsläpp från att uppstå och komma ut i atmosfären samt åtgärder för att öka sänkan samt lindra eller avhjälpa klimatförändringarnas effekter i övrigt,

4) *anpassning till klimatförändringar* åtgärder genom vilka man förbereder sig på och anpassar sig till klimatförändringar och deras effekter samt åtgärder med hjälp av vilka man kan dra nytta av de effekter som har anknytning till klimatförändringar,

5) *nationellt system för inventering av växthusgaser* det nationella inventeringssystem som avses i artikel 2.12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013,

6) *nationellt system för rapportering av politiska åtgärder* det system för politiska strategier och åtgärder och prognoser som avses i artikel 2.6 i den förordning som nämns i 5 punkten,

7) *utsläpp från utsläppshandelssektorn* de i 2—5 § i lagen om utsläppshandel avsedda utsläpp som faller under den lagens tillämpningsområde samt de i 2 § i lagen om handel med utsläppsrätter för luftfart avsedda utsläpp som faller under den lagens tillämpningsområde,

8) *utsläpp från ansvarsfördelningssektorn* växthusgasutsläpp som avses i artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/842 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet samt om ändring av förordning (EU) nr 525/2013,

9) *markanvändningssektorn* de markanvändningskategorier enligt sektorn för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk som används i det nationella systemet för inventering av växthusgaser:

- a) skogsmark,
- b) åkermark,
- c) betesmark,
- d) våtmark,
- e) bebyggd mark,
- f) övrig mark,

10) *sänka* en process, verksamhet eller mekanism som avlägsnar en växthusgas, aerosol eller en föregångare till växthusgas från atmosfären,

11) *upptag* mängden växthusgaser som en sänka avlägsnar från atmosfären under en viss tid.

2 kap.

Planeringssystem

7 §

Planeringssystemet för klimatpolitiken

Planeringssystemet för klimatpolitiken enligt denna lag består av följande klimatpolitiska planer:

- 1) en långsiktig klimatplan,
- 2) en nationell plan för anpassning till klimatförändringar,
- 3) en klimatplan på medellång sikt,
- 4) en klimatplan för markanvändningssektorn.

I planeringssystemet för klimatpolitiken fastställs målen för minskningen av växthusgasutsläpp, ökningen av sänkan och anpassningen till klimatförändringar samt anges de åtgärder som behövs inom olika förvaltningsområden för att uppnå målen.

8 §

Allmänna krav på de klimatpolitiska planerna

De mål och åtgärder som gäller begränsning av och anpassning till klimatförändringar ska i de klimatpolitiska planerna fastställas utifrån aktuell vetenskaplig information så att hänsyn tas till klimatförändringarnas framskridande, deras sannolika positiva och negativa effekter, faror och risker i anslutning till dem samt möjligheter att förhindra olyckor och begränsa deras skadliga verkningar.

I planerna ska anges de åtaganden som följer av internationella avtal som är bindande för Finland och av Europeiska unionens lagstiftning, och det ska med hjälp av planerna säkerställas att åtagandena fullgörs. Vid beredningen av planerna ska hänsyn dessutom tas till

- 1) den information som tagits fram genom det nationella systemet för inventering av växthusgaser och det nationella systemet för rapportering av politiska åtgärder,
- 2) bedömningar av utvecklingen av den internationella klimatpolitiken och Europeiska unionens klimatpolitik,
- 3) miljömässiga, ekonomiska och sociala faktorer i enlighet med principen om hållbar utveckling,
- 4) kostnadseffektiviteten för åtgärderna för begränsning av och anpassning till klimatförändringar,
- 5) nivån på och utvecklingen av tekniken för minskning av växthusgaser, ökning av sänkan och anpassning till klimatförändringar,
- 6) samordning av planerna med planeringen av energi- och trafikpolitiken till behövliga delar,
- 7) eventuella konsekvenser av planerna för livsmedelstryggheten i Finland,
- 8) eventuella konsekvenser av planerna för den biologiska mångfalden,
- 9) sådana andra än i 1—8 punkten avsedda faktorer som är väsentliga för samhällsutvecklingen.

9 §

Långsiktig klimatplan

Statsrådet ska minst vart tionde år anta en långsiktig klimatplan. Planen ska innehålla följande element genom vilka de i 2 § avsedda målen ska nås:

- 1) scenarier för utvecklingen av de sammanlagda utsläppen och upptagen av växthusgaser från ansvarsfördelningssektorn, utsläppshandelssektorn och markanvändningssektorn som omfattar åtminstone de följande 30 åren och där minskningen av växthusgasutsläppen, ökningen av sänkan och anpassningen till klimatförändringar beaktas,
- 2) de centrala alternativa tillvägagångssätten inom varje bransch, baserade på det mål för minskning av växthusgasutsläppen som avses i 2 § 1 mom. 3 punkten och det mål för ökning av upptaget i sänkor som avses i 1 mom. 1 punkten i den paragrafen,
- 3) en uppskattning av den förväntade långsiktiga utvecklingen av metoderna för att minska växthusgasutsläppen och öka sänkan,
- 4) andra behövliga uppgifter än de som avses i 1—3 punkten.

10 §

Nationell plan för anpassning till klimatförändringar

Statsrådet ska minst varannan valperiod anta en nationell plan för anpassning till klimatförändringar. Planen ska innehålla följande element genom vilka de i 2 § avsedda målen ska nås:

- 1) en uppdaterad risk- och sårbarhetsgranskning,
- 2) en förvaltningsområdesspecifik, förvaltningsövergripande och regional granskning av anpassningen enligt behov,
- 3) åtgärder för att uppnå anpassningsmålen samt en bedömning av hur verkningsfulla åtgärderna är,
- 4) andra behövliga uppgifter än de som avses i 1—3 punkten.

Under de valperioder då det inte föreligger någon skyldighet enligt 1 mom. att utarbeta en plan ska dock den gällande planens aktualitet och behovet av nya åtgärder ses över.

11 §

Klimatplan på medellång sikt

Statsrådet ska en gång per valperiod anta en klimatplan på medellång sikt. Planen ska innehålla följande element genom vilka de i 2 § avsedda målen ska nås:

- 1) målet för utvecklingen av växthusgasutsläppen från ansvarsfördelningssektorn,
 - 2) åtgärder för att minska utsläppen av antropogena växthusgaser från ansvarsfördelningssektorn,
 - 3) uppgifter om utvecklingen av utsläppen och upptaget av växthusgaser,
 - 4) uppskattningar av utvecklingen av utsläppen av växthusgaser och av hur åtgärderna påverkar utsläppen,
 - 5) andra behövliga uppgifter än de som avses i 1—4 punkten.
- De uppgifter och uppskattningar som avses i 1 mom. 3 och 4 punkten ska omfatta
- 1) uppgifter om hur de sammanlagda utsläppen av växthusgaser från ansvarsfördelningssektorn och utsläppshandelssektorn har utvecklats sedan 1990,
 - 2) uppgifter om hur utsläppen och upptaget av växthusgaser från utsläppshandelssektorn, ansvarsfördelningssektorn och markanvändningssektorn har utvecklats sedan 2005,
 - 3) en uppskattning av hur de sammanlagda utsläppen av växthusgaser från ansvarsfördelningssektorn och utsläppshandelssektorn, och separat utsläppen från ansvarsfördelningssektorn, kommer att utvecklas under de 10—15 åren efter antagandet av planen utifrån nuvarande åtgärder,
 - 4) en uppskattning av hur utsläppen av växthusgaser från ansvarsfördelningssektorn kommer att utvecklas under de 10—15 åren efter antagandet av planen utifrån nuvarande åtgärder och nya åtgärder,
 - 5) andra behövliga uppgifter än de som avses i 1—4 punkten.

12 §

Klimatplan för markanvändningssektorn

Statsrådet ska minst varannan valperiod anta en klimatplan för markanvändningssektorn. Planen ska innehålla följande element genom vilka de i 2 § avsedda målen ska nås:

- 1) målet för utvecklingen av utsläppen och upptaget av växthusgaser från markanvändningssektorn,
 - 2) åtgärder för att minska utsläppen och öka upptaget av växthusgaser från markanvändningssektorn,
 - 3) uppgifter om utvecklingen av utsläppen och upptaget av växthusgaser,
 - 4) uppskattningar av hur utsläppen och upptaget av växthusgaser från markanvändningssektorn kommer att utvecklas och hur åtgärderna påverkar dem,
 - 5) andra behövliga uppgifter än de som avses i 1—4 punkten.
- De uppgifter och uppskattningar som avses i 1 mom. 3 och 4 punkten ska omfatta
- 1) uppgifter om hur de sammanlagda utsläppen av växthusgaser från ansvarsfördelningssektorn och utsläppshandelssektorn har utvecklats sedan 1990,
 - 2) uppgifter om hur utsläppen och upptaget av växthusgaser från markanvändningssektorn har utvecklats sedan 1990,
 - 3) en uppskattning av hur utsläppen och upptaget av växthusgaser från markanvändningssektorn kommer att utvecklas under de 10—15 åren efter antagandet av planen utifrån nuvarande åtgärder,
 - 4) en uppskattning av hur utsläppen och upptaget av växthusgaser från markanvändningssektorn kommer att utvecklas under de 10—15 åren efter antagandet av planen utifrån nuvarande åtgärder och nya åtgärder,

5) andra behövliga uppgifter än de som avses i 1—4 punkten.
Under de valperioder då det inte föreligger någon skyldighet enligt 1 mom. att utarbeta en plan ska dock den gällande planens aktualitet och behovet av nya åtgärder ses över.

13 §

Beredningen av de klimatpolitiska planerna

Vid beredningen av de klimatpolitiska planer som avses i 9—12 § ska allmänheten ges tillfälle att bekanta sig med utkastet till plan och framföra sin åsikt om det. Dessutom ska utlåtande om utkastet till plan begäras från centrala myndigheter och sammanslutningar samt från den i 20 § avsedda klimatpanelen och det i 21 § avsedda samiska klimatrådet. Utlåtande ska också begäras från sametinget och från skoltarnas byastämma.

Bestämmelser om bedömningen av miljökonsekvenserna av de klimatpolitiska planerna finns i lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005). När planerna utarbetas ska också deras ekonomiska och sociala konsekvenser samt övriga konsekvenser utredas i behövlig omfattning.

14 §

Främjande av samekulturen

Vid beredningen av de klimatpolitiska planer som avses i 9—12 § ska inom samernas i samesamfundslagen (974/1995) avsedda hembygdsområde samernas rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur beaktas. För att trygga denna rätt ska myndigheten förhandla med sametinget när planerna bereds. Vid förhandlingarna iaktas förfarandet enligt 9 § i samesamfundslagen.

Vid beredningen av planerna ska även beaktas vad som i skoltlagen (253/1995) föreskrivs om främjande av levnadsförhållandena och utkomstmöjligheterna för skoltarna och inom skoltområdet samt om bevarande och främjande av skoltkulturen.

3 kap.

Rapportering och uppföljning

15 §

Redogörelse till riksdagen

Statsrådet ska lämna riksdagen redogörelser över av statsrådet antagna

- 1) i 9 § avsedda långsiktiga klimatplaner,
- 2) i 10 § avsedda nationella planer för anpassning till klimatförändringar,
- 3) i 11 § avsedda klimatplaner på medellång sikt,
- 4) i 12 § avsedda klimatplaner för markanvändningssektorn.

16 §

Uppföljning av genomförandet av de klimatpolitiska planerna

Statsrådet ska följa upp genomförandet av de klimatpolitiska planer som avses i 9—12 § i tillräcklig utsträckning för att kunna avgöra om de mål för begränsning av och anpassning till

klimatförändringar och de mål som avses i 2 § uppnås. Utifrån uppföljningen fattar statsrådet vid behov beslut om ytterligare åtgärder som behövs för att nå målen.

Statsrådet ska följa upp huruvida de mål som avses i 2 § är tillräckliga utifrån den aktuella vetenskapliga informationen om hur klimatförändringarna framskrider, i syfte att säkerställa att målen överensstämmer med de åtaganden som följer av internationella avtal som är bindande för Finland och av Europeiska unionens lagstiftning.

Utfallet av de i 9, 11 och 12 § avsedda uppskattningar av utvecklingen av växthusgasutsläpp som ingår i de klimatpolitiska planerna ska följas upp på basis av de uppgifter om Finlands växthusgasutsläpp som tas fram varje år genom det nationella systemet för inventering av växthusgaser. I uppföljningen av planerna ska dessutom de uppgifter beaktas som tagits fram genom det nationella systemet för rapportering av politiska åtgärder.

Statsrådet ska informera allmänheten om resultaten av uppföljningen.

17 §

Ändring av de klimatpolitiska planerna

Statsrådet ska i enlighet med ett beslut enligt 16 § 1 mom. om ytterligare åtgärder ändra de klimatpolitiska planer som avses i 9—12 §. Vid ändringen av planerna iakttas vad som i 13 och 14 § föreskrivs om förfarandet vid beredningen av planerna.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. kan de klimatpolitiska planer som avses i 9—12 § ändras också på grund av brister i uppgifter av mindre betydelse som upptäckts i dem. Sådana ändringar kan göras utan att iaktta de förfaranden som anges i 13 och 14 §.

18 §

Klimatårsberättelse

Statsrådet ska varje kalenderår lämna riksdagen en klimatårsberättelse. Klimatårsberättelsen ska innehålla

- 1) uppgifter om utvecklingen av utsläpp och upptag,
- 2) en bedömning av hur tillräckliga de nuvarande och planerade åtgärder som anges i de klimatpolitiska planerna är med hänsyn till uppnåendet av de mål som ställts upp för de följande 15 åren, samt en bedömning av behovet av i 16 § 1 mom. avsedda ytterligare åtgärder som krävs för att nå målen,
- 3) uppgifter om uppfyllelsen av utsläppsminskningsmålen i den klimatplan på medellång sikt som avses i 11 §,
- 4) uppgifter om uppfyllelsen av de mål som gäller utsläpp och upptag i den klimatplan för markanvändningssektorn som avses i 12 §,
- 5) uppgifter om genomförandet av de nuvarande och planerade åtgärder som avses i 2 punkten och av de ytterligare åtgärder som avses i 16 § 1 mom.,
- 6) i behövlig omfattning en bedömning av hur tillräckliga och effektiva anpassningsåtgärderna enligt den anpassningsplan som avses i 10 § är, och vid behov en redogörelse för hur de planerade anpassningsåtgärderna har genomförts inom olika förvaltningsområden och regionalt.

Miljöministeriet ska informera allmänheten om lämnandet av klimatårsberättelsen och om dess centrala innehåll.

4 kap.

Myndigheter och andra aktörer

19 §

Myndigheternas uppgifter

Varje ministerium bereder den del av de i 9—12 § avsedda klimatpolitiska planerna som gäller det egna förvaltningsområdet och levererar de uppgifter som gäller förvaltningsområdet för den klimatårsberättelse som avses i 18 §. För samordningen och sammanställandet av de klimatpolitiska planerna svarar arbets- och näringsministeriet i fråga om den långsiktiga klimatplanen enligt 9 §, jord- och skogsbruksministeriet i fråga om den nationella planen för anpassning till klimatförändringar enligt 10 §, miljöministeriet i fråga om klimatplanen på medellång sikt enligt 11 § samt jord- och skogsbruksministeriet i fråga om klimatplanen för markanvändningssektorn enligt 12 §.

Styrningen och uppföljningen av verkställigheten av de planer som avses i denna lag åligger varje ministerium i fråga om det egna ansvarsområdet. För sammanställandet av klimatårsberättelsen svarar miljöministeriet.

Statistikcentralen är ansvarsenhet för det nationella systemet för inventering av växthusgaser.

20 §

Finlands klimatpanel

Statsrådet tillsätter för en tid av fyra år åt gången Finlands klimatpanel, som är ett oberoende vetenskapligt expertorgan. I klimatpanelen ska olika vetenskapsområden vara representerade.

Klimatpanelen har till uppgift att ta fram, sammanställa och analysera vetenskapliga data samt identifiera behoven av information om begränsning av och anpassning till klimatförändringar med tanke på planeringen, verkställigheten, uppföljningen och beslutsfattandet inom klimatpolitiken. För utförande av dessa uppgifter ger klimatpanelen utlåtanden om de klimatpolitiska dokument som hänför sig till begränsningen av och anpassningen till klimatförändringar. Klimatpanelen kan också ta fram andra utredningar och material som den vid behov informerar allmänheten och beslutsfattarna om. Till medlemmarna i Finlands klimatpanel kan det betalas ett skäligt arvode för skötseln av uppgiften.

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om klimatpanelens uppgifter och sammansättning och om andra förfaranden som gäller klimatpanelens verksamhet samt om valet av medlemmar och medlemmarnas mandatperioder och arvoden.

21 §

Samiska klimatrådet

För att stödja beredningen av de klimatpolitiska planer som avses i 9—12 § inrättar statsrådet för viss tid ett samiskt klimatråd. I det samiska klimatrådet ska det finnas företrädare för innehavare av samisk traditionell kunskap och företrädare för centrala vetenskapsområden.

Det samiska klimatrådet har till uppgift att ge utlåtanden om de klimatpolitiska planer som avses i 9—12 § till den del som gäller främjandet av samekulturen. Det samiska klimatrådet kan också utföra andra uppgifter som gäller produktion av kunskapsunderlag i anslutning till klimatförändringarna och till samernas kultur och rättigheter. Till medlemmarna i det samiska klimatrådet kan det betalas ett skäligt arvode för skötseln av uppgiften.

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om det samiska klimatrådets uppgifter, sammansättning och mandatperiod och om andra förfaranden som gäller klimatrådets verksamhet samt om valet av medlemmar och medlemmarnas mandatperioder och arvoden.

5 kap.

Ikraftträdande

22 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
Genom denna lag upphävs klimatlagen (609/2015).

23 §

Övergångsbestämmelser

En första långsiktig klimatplan enligt 9 § ska antas senast 2025.

En första i 11 § avsedd klimatplan på medellång sikt ska antas under den första valperioden efter ikraftträdandet av denna lag. En första i 10 § avsedd nationell plan för anpassning till klimatförändringar och en första i 12 § avsedd klimatplan för markanvändningssektorn ska antas senast under den andra valperioden efter ikraftträdandet. En första översyn enligt 10 § 2 mom. och 12 § 3 mom. ska dock göras under den första valperioden efter ikraftträdandet, om inte en i 10 och 12 § avsedd plan antas under valperioden i fråga.

På beredningen av och innehållet i sådana klimatpolitiska planer som fortfarande är under beredning när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Bestämmelserna i 3 kap. tillämpas också på de klimatpolitiska planer som är i kraft vid ikraftträdandet av denna lag.

Nådendal och Helsingfors den 10 juni 2022

Republikens President

Sauli Niinistö

Miljö- och klimatminister Maria Ohisalo